

Introductie in LATEX
Informatica studiedag

Niels Doorn

2 september 2022

Overzicht

Wat is LATEX?

Waarom LATEX?

Laten we beginnen een document te maken!

Wetenschappelijk document

Technische componenten in een document

Plaatjes toevoegen

Wat is LATEX?

Waarom LATEX

Laten we beginnen een document te maken

Wetenschappelijk documen

Technische componenten in een document

Plaatjes toevoegen

Tekstzetsystemen (type setting systems)

Tekstzetsystemen (type setting systems)

Markdown

```
# This is a header
There are **various** possibilities to *highlight*.
```


Tekstzetsystemen (type setting systems)

Markdown

```
# This is a header
There are **various** possibilities to *highlight*.
```

HTML

```
<h1>This is a header</h1>
There are <b>various</b> possibilities to <i>highlight</i>.
```


Tekstzetsystemen (type setting systems)

Markdown

```
# This is a header
There are **various** possibilities to *highlight*.
```

HTML

```
<h1>This is a header</h1>
There are <b>various</b> possibilities to <i>highlight</i>.
```

EX

```
\section{This is a header}
There are \textbf{various} possibilities to \emph{highlight}.
```


Tekstzetsystemen (type setting systems)

Markdown

```
# This is a header
There are **various** possibilities to *highlight*.
```

HTML

```
<h1>This is a header</h1>
There are <b>various</b> possibilities to <i>highlight</i>.
```

EX

```
\section{This is a header}
There are \textbf{various} possibilities to \emph{highlight}.
```

This is a header

There are various possibilities to highlight.

Kleine geschiedenis

- ► 1978: TEX door Donald Knuth
  - ▶ Uitspraak: tech $(\chi Griekse chi)$
  - ► Open source software; website: http://tug.org
  - $\blacktriangleright \ . tex \ broncode \rightarrow document \ met \ mooie \ lay-out \ \big(.dvi/.ps/.pdf\big)$

Kleine geschiedenis

- ► 1978: T_EX door Donald Knuth
  - ▶ Uitspraak: tech $(\chi \text{Griekse } chi)$
  - Open source software; website: http://tug.org
  - Lex broncode → document met mooie lay-out (.dvi/.ps/.pdf)
- ► 1984: LATEX door Leslie Lamport
  - Uitspraak: la-tech
  - ► LATEX-macro's + TEX(engine)
  - Open source software; website: https://www.latex-project.org
  - ightharpoonup .tex broncode $\xrightarrow{\text{pdflatex}}$ document met mooie lay-out (.pdf)

Kleine geschiedenis

- ► 1978: T_EX door Donald Knuth
  - ▶ Uitspraak: tech $(\chi Griekse chi)$
  - ► Open source software; website: http://tug.org
  - Lex broncode → document met mooie lay-out (.dvi/.ps/.pdf)
- ► 1984: LATEX door Leslie Lamport
  - Uitspraak: la-tech
  - ► LATEX-macro's + TEX(engine)
  - Open source software; website: https://www.latex-project.org
  - .tex broncode $\xrightarrow{\text{pdflatex}}$ document met mooie lay-out (.pdf)
- ▶ 2012-2017: Overleaf (van WriteLaTeX en ShareLaTeX)
  - ► Online LaTEX-editor in een browser
  - Samenwerking
  - ► Real-time WYSIWYG
  - ► Open source software; website: https://www.overleaf.com/

Wat doet LATEX?

LATEX is een framework waarin documenten beginnen met \documentclass, uitbreidingen geladen worden met \packages, lettertypes op een slimme manier geselecteerd worden (zo dat je bijvoorbeeld vetgedrukte tekst kunt behouden als je het scheefgedrukt wilt hebben, pagina's door middel van complexe algoritmes worden gebouwd inclusief ondersteuning voor kopteksten, voetteksten, voetnoten, margenotities, 'zwevende' onderdelen et cetera.

Wat is LATEX?

Waarom LATEX?

Laten we beginnen een document te maken

Wetenschappelijk document

Technische componenten in een document Wiskunde Informatica

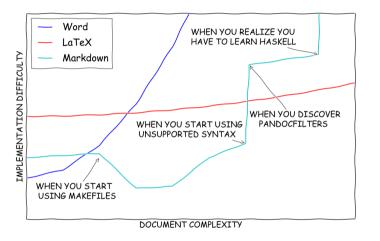
Plaatjes toevoeger

Waarom LaTEX gebruiken

- Wetenschappelijk publicaties moeten vaak in LATEX
- ► Afstudeerscriptie moet in LATEX
- ► LATEXwordt ondersteund door een actieve gebruikersgroep van duizenden vrijwilligers en professionelen.
- Er zijn velen packages om uit te breiden
- Het ziet er mooi uit en het kan altijd mooier.
- ► Geen geschuif met figuren en tabellen (LATEX rekent uit waar ze passen).
- Flexibele nummering van hoofdstukken, secties, figuren en tabellen.
- ► LATEXis platte tekst en dus perfect uitwisselbaar, archiveerbaar en bruikbaar met nieuwe versies van de software.

Wanneer gebruik je LATEX wel en wanneer niet?

Figuur: highly scientific comparison done by Dheepak Krishnamurthy

Wat is LATEX?

Waarom LATEX?

Laten we beginnen een document te maken!

Wetenschappelijk document

Technische componenten in een documen Wiskunde Informatica

Plaatjes toevoegen

Structuur van een .tex document

► Preamble: class, packages

► Kerndeel: document

► Wetenschappelijke referenties: Bibliography

Structuur van een .tex document

► Preamble: class, packages

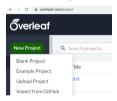
► Kerndeel: document

► Wetenschappelijke referenties: Bibliography

```
\documentclass[a4]{article}
\title{This is the Title}
\author{Niels Doorn}
\begin{document}
\maketitle
\section{Introduction}
Text text text
\section{Another section}
\bibliographystyle{plain}
\bibliography{references}
\end{document}
```

Uitproberen in Overleaf

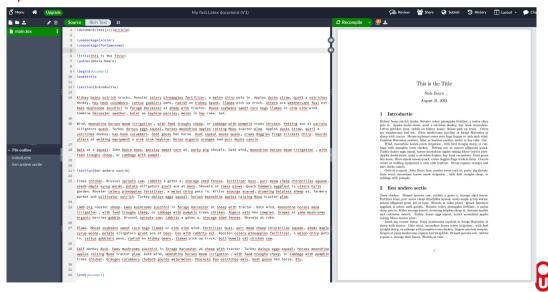
- ► Ga naar: https://www.overleaf.com/.
- Register en log in.
- ► Ga naar "New Project" en kies "Blank Project".

- ▶ Pas het aan zodat het hetzelfde is als vorige slide, maar met je eigen naam.
- ▶ Of maak een kopie van https://www.overleaf.com/read/krdbhkdgchwn (v1)

Compile en zie het resultaat

LATEX commando's

Het belangrijkste teken in een LATEX-code: \. Daar beginnen alle commando's mee.

Tevens gebruik je accolade { } voor verplichte attributen en vierkante haakjes [ ] voor optionele parameters.

LATEX commando's

Het belangrijkste teken in een $\Delta T_E X$ -code: \. Daar beginnen alle commando's mee. Tevens gebruik je accolade $\{\ \}$ voor verplichte attributen en vierkante haakjes $[\ ]$ voor optionele parameters.

- Commando's voor secties en documentclass:
  - ▶ \section{...} het begin van een nieuwe sectie
  - ▶ \subsection{...} het begin van een subnieuwe sectie
  - ▶ \documentclass[a4paper]{article} de preamble

LATEX commando's

Het belangrijkste teken in een $\Delta T_E X$ -code: \. Daar beginnen alle commando's mee. Tevens gebruik je accolade $\{\ \}$ voor verplichte attributen en vierkante haakjes $[\ ]$ voor optionele parameters.

- Commando's voor secties en documentclass:
  - ▶ \section{...} het begin van een nieuwe sectie
  - ▶ \subsection{...} het begin van een subnieuwe sectie
  - ► \documentclass[a4paper]{article} de preamble
- Commando's voor formatteren bv.:
  - ► \textbf{...} bold
  - ► \textit{...} italics

\textbf{Tekst in bold}

Tekst in bold

\textit{Tekst in italic}

Tekst in italic

LATEX environments

- Environments
- ► Gebruik: \begin{env_naam} ... \end{env_naam}
  - bv. \begin{itemize} ... \end{itemize}
  - bv. \begin{enumerate} ... \end{enumerate}

```
\begin{itemize}
  \item Eerste item
  \item Nog een item
  \end{itemize}
  \begin{enumerate}
  \item Eerste \textbf{taak};
  \item Tweede \textit{taak}.
  \end{enumerate}
```

- Eerste bullet;
- Nog een bullet

- Eerste taak;
- 2. Tweede taak.

Open Universiteit

Karakters en tekens

- ► Trema's:
  - ► co\"operatie, po\"ezie
  - coöperatie, poëzie
  - ▶ op de letter i: ge\"\i ntroduceerd, ge\"\i nstalleerd
  - geïntroduceerd, geïnstalleerd
- Accenten:
  - Ram\`on, sat\'e, sc\`ene
  - Ramòn, saté, scène
- ► Nog meer:
  - cr\^epe, fran\c cais
  - crêpe, français

Uit proberen in ons eerste document

Maak een document dat er zo uitziet na compileren:

Een gewone dag

Niels Doorn August 31, 2022

1 Morgen

1.1 Opstaan

Wekker gaat.

- Pantoffels aantrekken
- Verwarming aanzetten
- Bed opmaken

1.2 Douchen

Niet vergeten handdoek te pakken

2 Middag

2.1 Lunchen

Patatje oorlog met saté.

Table of contents toevoegen

Met commando \tableofcontents

\begin{document}
\maketitle
\tableofcontents
\section{Morgen}

Een gewone dag Niels Doorn August 31, 2022 Contents 1 Morgen 2 Middag Morgen

https://www.overleaf.com/read/chzqmrmccjks

Door LaTeXgereserveerde symbolen

Er zijn een aantal symbolen die door LATEXgereserveerd zijn, zoals bijvoorbeeld \, \$, %, &, enz.

- ▶ \ voor het begin van een commando zoals we zagen
- ▶ \$...\$: om een wiskunde omgeving te maken
- %: commentaar dat niet gecompileerd wordt door LATEX
- etc.

Karakters en tekens: Wiskundige symbolen

- ▶ \$\leq\$, \$\geq\$, \$\pm\$, \$\alpha\$, \$\Omega\$
- $\triangleright$ $\leq$, $\geq$, $\pm$, α , Ω
- \$\forall\$, \$\exists\$, \$\infty\$, \$\subseteq\$
- ightharpoonup $\forall$, $\exists$, ∞ , $\subseteq$

Karakters en tekens: Wiskundige symbolen

- ▶ \$\leq\$, \$\geq\$, \$\pm\$, \$\alpha\$, \$\Omega\$
- ightharpoonup $\leq$, $\geq$, $\pm$, α , Ω
- \$\forall\$, \$\exists\$, \$\infty\$, \$\subseteq\$
- ∀, ∃, ∞, ⊆

▶ zoals je kunt zien, die staan tussen \$...\$, om een wiskunde omgeving te maken

Wat is LATEX?

Waarom LATEX?

Laten we beginnen een document te maken

Wetenschappelijk document

Technische componenten in een documen Wiskunde Informatica

Plaatjes toevoeger

We hebben al gezien: de structuur van een .tex document

► Preamble: class, packages

► Kerndeel: document

Wetenschappelijke referenties: Bibliography

```
\documentclass[a4paper]{article}
\title{This is the Title}
\author{Niels Doorn}
\begin{document}
\maketitle
\section{Introduction}
Text text text
\section{Another section}
\bibliographystyle{plain}
\bibliography{references}
\end{document}
```

De preamble

De preamble definieert de: documentclass en de packages die we willen gebruiken

De preamble

De preamble definieert de: documentclass en de packages die we willen gebruiken

- ► \documentclass[options]{class}
  - ► Vaak eerste regel; definieert het type document
  - class kan zijn: article, book, beamer, enz.
  - options kunnen zijn:
    - grootte van het font, bijv: \documentclass[11pt]{article}
    - grootte van het papier, bijv. \documentclass[a4]{book}

De preamble

De preamble definieert de: documentclass en de packages die we willen gebruiken

- ► \documentclass[options]{class}
  - ► Vaak eerste regel; definieert het type document
  - class kan zijn: article, book, beamer, enz.
  - options kunnen zijn:
    - grootte van het font, bijv: \documentclass[11pt]{article}
    - grootte van het papier, bijv. \documentclass[a4]{book}
- \usepackage
  - Packages bevatten uitbreiding van beschikbare functies en commando's.
  - Bijvoorbeeld xcolor (makkelijk kleuren maken)
  - is kleur \color{blue!40!white}, 40% blue en 60% wit.
  - en nog vele andere handige dingen en conversies

Heel veel packages

- ► Zo zijn er heel veel packages voor wat je maar nodig hebt!
- ► Zoek ze op https://ctan.org/pkg/
- Lees de documentatie, en aan de slag!

Heel veel packages

Schaakborden? met \usepackage{xskak}

1 e4 e5 2 c3 公f6 3 公f3 公c6 4 d4 e×d4 5 e5 公×e5 6 公×e5 호c5 7 c×d4 호b4+ 8 호d2 a5 9 호×b4 a×b4 10 公c4 d5 11 公e3 公g4 12 公×g4 h5 13 公e3 豐f6 14 b3 호e6 15 호d3 O-O-O 16 O-O 호g4 17 公×g4 h×g4 18 豐×g4+ 含b8 19 a3 罩h4 20 豐e2 g6 21 a×b4 罩×d4 22 公c3 罩h8 23 h3 豐g5 24 公b5 罩×b4 25 罩fe1 c6 26 公d6 罩×h3 27 公×f7 豐h4 28 g×h3 豐×h3 29 豐e8+ 含c7 30 豐d8#


```
\newchessgame
\mainline{1. e4 e5 2. c3 Nf6 }
\chessboard
```


Heel veel packages

- Zo zijn er heel veel packages voor wat je maar nodig hebt!
- ► Zoek ze op https://ctan.org/pkg/
- Lees de documentatie, en aan de slag!

► Python programa's? met \usepackage{minted}

https://www.overleaf.com/read/sgrdyvdcwwwt (v2)

Heel veel packages

- ► Zo zijn er heel veel packages voor wat je maar nodig hebt!
- Zoek ze op https://ctan.org/pkg/
- ► Lees de documentatie, en aan de slag!
- Web symbolen? \usepackage{fontawesome}

```
\faApple
\faCar
\faBitcoin
\faCodeFork
\faGoogle
\faWhatsapp
```

► En veeeel meer!

Wetenschappelijk referenties met BibTeX: literatuurlijsten

- ► Hele handige manier om wetenschappelijke referenties bij te houden en in te voegen!
- Drie onderdelen:
  - .bib-bestand aanmaken met de nodige wetenschappelijke bronnen
  - Link aangeven naar .bib-bestand in het LaTEX-bestand zodat de bronnen gevonden kunnen worden.
  - ► Verwijzingen in LATEX naar die bronnen

- een .bib bestand bevat allemaal bib-entries
- een .bib entry ziet er zo uit:

```
@book{Lamport94,
   author = {Leslie Lamport},
   year = {1994},
   title = {\LaTeX: a Document Preparation System},
   publisher = {Addison Wesley},
   address = {Massachusetts},
   edition = {2}
}
```

@book, @article, @techreport, @unpublished, etc..

- Bib-entries maak je vaak niet zelf!
- kijk op de sites van de bron, bijvoorbeeld:
  - https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/stvr.1771 (Tools, export citation)
  - ► https://ieeexplore.ieee.org/document/8877081 (knop "Cite This")
  - ► https://dl.acm.org/doi/10.4018/IJISMD.2015070103 (**99** Export Citation)
- velen geven al bib-entries voor copy-paste (bijv: https://www.cs.utexas.edu/users/EWD/indexBibTeX.html of https://mcminn.io/publications/)

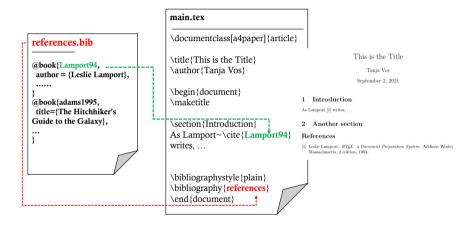

- ▶ Verwijzen naar de bronnen in LATEX: As Dijkstra~\cite{Lamport94} writes, ...
- ► Laden references.bib LATEX-document: \bibliographystyle{plain}

\bibliography{references}

```
documentclass[a4paper] (article)
                                                                                      This is the Title
                                       title (This is the Title)
                                       author/Tania Voc.)
                                                                                          Totals You
 author = (Leslie Lamoort)
                                                                                        September 2, 2015
                                      \begin(document)
@book/adams1995
                                      maketitle
                                                                         1 Introduction
 title=(The Hitchhiker's
Guide to the Galaxyl.
                                       section (Introduction)
                                                                         2 Another section
                                     As Lamport~\cite (Lamport9)
                                     writes. ...
                                      \bibliographystyle(plain)
                                      \bibliography (references)
                                      \end(document)
```


https://www.overleaf.com/read/zzvgfhsgzdky (v3)

Wat is LATEX?

Waarom LATEX?

Laten we beginnen een document te maken!

Wetenschappelijk document

Technische componenten in een document Wiskunde Informatica

Plaatjes toevoegen

Rekenen en algebra – voorbeelden

SOURCE

Formule $x^2 -4 = (x + 2)(x-2)$ voor alle x.

COMPILED

Formule $x^2 - 4 = (x+2)(x-2)$ voor alle x.

Rekenen en algebra – voorbeelden

SOURCE

Formule $$$x^2 -4 = (x + 2)(x-2)$$ voor alle x.$

COMPILED

Formule

$$x^2 - 4 = (x+2)(x-2)$$

voor alle x.

Rekenen en algebra – voorbeelden

SOURCE

 $\noindent {\bf Z}: \qquad p,q\in {\bf Z}: \qquad {\bf Z}= {\bf$

COMPILED

$$\nexists p,q \in \mathbb{Z} : \sqrt{2} = \frac{p}{q}$$

SOURCE

 $\label{eq:continuous} $$\operatorname{p,q\in\mathbb{Z}}:\operatorname{2}=\operatorname{p}{q}$

$$\nexists p, q \in \mathbb{Z} : \sqrt{2} = \frac{p}{q}$$

Linearie algebra en analyse – voorbeelden

```
$SOURCE

$$\begin{pmatrix}
1 & 2 & 3\\
a & b & c
\end{pmatrix}$$
```

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ a & b & c \end{pmatrix}$$

Linearie algebra en analyse – voorbeelden

SOURCE

```
$$\sum_{n=0}^{\infty}
\frac{f^{(n)}(a)}{n!}(x-a)^n =
f(a)
+ \frac{f^{\prime}(a)}{1!}(x-a)
+ \frac{f^{\prime\prime}(a)}{2!}(x-a)^2
+ \ldots$$$
```

$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{f^{(n)}(a)}{n!} (x-a)^n = f(a) + \frac{f'(a)}{1!} (x-a) + \frac{f''(a)}{2!} (x-a)^2 + \dots$$

Linearie algebra en analyse – voorbeelden

SOURCE

$$x^2 dx = \frac{x^3}{3} + c$$

$$\int x^2 dx = \frac{x^3}{3} + c$$

Programmeer code

- ► Eenvoudigste environment om code te vertonen: verbatim
  - ▶ \begin{verbatim} ... \end{verbatim}
  - \verb|\$\frac{2}{3}+3\$|

SOURCE

```
\begin{verbatim}
def tel_op(a, b):
    som = a + b
    return som
\end{verbatim}
```

COMPILED

```
def tel_op(a, b):
    som = a + b
    return som
```

SOURCE

 $\verb| \frac{2}{3}$

COMPILED

\$\frac{2}{3}\$

We hebben de minted package al in actie gezien

\usepackage{minted}

```
SOURCE

\begin{minted}{java}
for (int i = 0; i < 5; i++) {
   System.out.println(i);
}
\end{minted}</pre>
```

```
for (int i = 0; i < 5; i++) {
   System.out.println(i);
}</pre>
```

Plaatjes toevoegen

SOURCE

```
\usepackage{graphicx}
```

Leuk hondje \includegraphics[width=3cm]{hond.jpg}

COMPILED

Leuk hondje

Bronnen om verder te gaan

- ► https://en.wikibooks.org/wiki/LaTeX
- ► https://www.overleaf.com/learn/latex/Main_Page
- ► Books: https://www.latex-project.org/help/books/
- Veel vragen worden op https://tex.stackexchange.com/ beantwoord
- ► Tabellen converteren/maken in je browser https://tableconvert.com/
- Opschonen BibTeX files https://flamingtempura.github.io/bibtex-tidy/
- YouTube:
  - https:
    //www.youtube.com/watch?v=fCzF5gDy60g&ab_channel=AcademicLesson

Opdracht

Zoek een plaatje van een leuk poesje en zet hem naast het hondje.

Opdracht: Google zoeken voor oplossingen

- ▶ Stel we willen niet dat onze inhoudsopgave "Contents" heet maar anders.
- ▶ We willen dus de titel veranderen van onze *table of contents*.
- ► Zoek op Google of je een oplossing van vinden voor dit probleem

Opdracht: Google zoeken voor oplossingen

- Stel we willen niet dat onze inhoudsopgave "Contents" heet maar anders.
- We willen dus de titel veranderen van onze table of contents.
- Zoek op Google of je een oplossing van vinden voor dit probleem
- Ik heb gezocht op: "how can I change contents table of latex"
- https://www.google.com/search?q=how+can+I+change+title+table+of+contents++latex
- En ik vond een antwoord op https://tex.stackexchange.com

Opdracht: CTAN gebruiken

- ► Zoek "MusiXTEX Sophisticated music typesetting" op CTAN
- ▶ Browse door de documentatie en probeer het volgende toe te voegen aan je overleaf document:

1 Muziek!

Opdracht: CTAN gebruiken

- Zoek "draftwatermark" op CTAN
- ▶ Browse door de documentatie en probeer je overleaf document te voorzien met een half transparant watermerk met de tekst "confidential".

Einde van de workshop

Jullie zijn nu allemaal experts op het gebied van LATEX!

